

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 424. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992356993584/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

gøre Kleist Fuldendelsen af hans Mesterværk umulig: »Intet er umuligt for den hellige Muse, der begejstrer Dem. De maa fuldføre Deres *Guiscard*, laa end det hele Kaukasus trykkende over Dem.»

Paa Kleist's Rejse til Schweiz og Norditalien, der optog Sommeren og Efteraaret 1803, blev der ikke skrevet noget, og i den fortvivlede Følelse af sine Evners Utilstrækkelighed, i den Tro, kun at have »et halvt Talent», opgav han en Tidlang al digterisk Stræben. Han rejste over Lyon til Paris, stedse plaget af Tanker paa Døden. I Paris brændte han sin *Guiscard* og alle sine Papirer; han besluttede at gaa i Krigstjeneste hos de forhadte Franskmand og deltage i den store Overfart, som dengang forberedtes fra Boulogne, i den sikre Forventning, at Foretagendet vilde strande og han som den hele Hær finde sin Grav i England. Han vilde melde sig som simpel Soldat, men blev afvist. Ved et tilfældigt Sammentræf med en Bekendt, der tog ham under sin Beskyttelse, blev han sat i Stand til at vende tilbage til Tyskland, hvor han efter mange Genvordigheder og Skuffelser fik et lille Embede i Königsberg.

Kleist havde villet kappes med Goethe. »Jeg vil rive ham Kransen af Panden» havde tidligt været Omkvædet i hans Bekendelser som i hans Drømmerier — det lyder som et Udsagn af en Gal. Og dog, naar man retter Blikket paa det Brudstykke af det aldrig helt udførte Drama *Guiscard*, der er blevet reddet i en Afskrift, saa forbauses man. Vel kunde denne Digting, saa lidt som nogen anden, rane en Genius, hvis Aand svæver over to Aarhundreder, dens Hæderskrans; men ikke des mindre staar dette Brudstykke i Højde med meget af det Skønneste, som Goethe har frembragt.

Kleist har i sin Fantasi dannet sig Billedet af en stor Mand, en stor Fører, og han meddeler os straks Indtrykket af hans Storhed ved at vise os, hvor meget der afhænger af ham, af hans Liv, og hvorledes Tusinder og atter Tusinder ser op til ham som til deres Hersker og eneste Redningsmand.

Den store Æventyrer, Robert Guiscard, Søn af Tancred af Hauteville, ligger med sin Hær for Konstantinopel, som han har lovet sig selv at indtage og beholde. Men Skæbnen staar ham imod; Pest er brudt ud i hans Lejr og gaar sin Rædselsgang gennem hans Hær.

Kleist selv havde jo mødt en saadan tiintetgørende Modgang

paa den Sejersbane, som hans Indbildningskraft havde udmalt ham, og storladent er det Billede af en Helt, der kæmper mod en overmægtig Skæbne, som han saa længe havde baaret i sin Sjæl. Guiscard har selv Pesten i sig; den raser i hans Indvolde; dens Gift fortærer hans Knogler. Han, som altid før var sejerrig, han, Syditaliens Erobrer, Roms Overvinder, Sejrherren over Venedig og Grækenland, ser nu sin Undergang for Øje, føler den i sig. En Sværm af Normanner bølger om hans Telt for at anraabe ham om at føre Hæren bort fra denne forfærdelige Lejrplads, hvor alle føler Pestens Giftpust i deres Ansigt. Rygtet om, at han er syg, har allerede begyndt at brede sig. Men Ingen maa faa Sandheden at vide endnu, og Guiscard er for stolt til at lade Nogen aae, hvad han lider.

Saa aabner hans Telt sig, og han, i hvis Bryst der luer et Krater, hvis Strube tørster uden nogensinde at kunne slukke sin Tørst, og hvis Haand er saa svag, at han den hele Nat ikke har formaaet blot at bevæge den, han træder høj og værdig ud gennem Teltaabningen og viser sig for den forsamlede Mængde, staar der saa stærk, saa munter i sin Overlegenhed, at selv de, som troede at vide det Værste, ikke mere véd, hvad de skal tro.

Og det er ikke blot stort, det er dybt, dette Kleist's Ideal. Denne Guiscard, der staar oprejst, medens Sygen nager hans Knogler, det er jo Kleist selv, hans hele ulykkelige Liv igennem, indtil han jager sig Pistolkuglen ind i Hjernen; han selv er denne store Genius, hvis Planer mislykkes paa Grund af Pesten udenfor ham og i ham.

Kleist opgav snart sin Embedsvirksomhed og vendte tilbage til Poesien. Særlig fængslende er nu den Maade, paa hvilken denne inderst inde saa energiske Digter kommer til at fremstille dramatiske Karakterer. Studiet af Romantikernes Sjæleliv og Sjælelære har vist os, hvorledes de ved at udstykke Individualiteten kom til at lægge Hovedvægten paa Alt, hvad der sprænger dennes Form: Drøm, Sansevildelse og Afsind. Det, der adskiller Kleist's Karakterer fra Romantikernes øvrige, er at de Intet har af det Udviskede eller Svampede, som betegner dem; men hvad der er fælles for hans og de andre, det er det Sygdomsagtige i Grundpræget. I enhver Lidenskab griber Kleist det Træk, ved hvilket den røber sin Familie-Lighed med den fikse Idé eller det viljeløse Afsind, i enhver nok saa kraftig Aand jager han sin